

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל

בנשיאות בנש"ק טורינו והבינו הנה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
בן הצדיק הטלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש הטלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

622 עלון מס' 622

משכיל לדוד

פרשת מטות מסעי

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

לזכור את מעלת השתיקה

פרשה זו פותחת בעניין נדרים ושאסור לו לאדם לנדור ולא לקיים. וסמוך לו כתבה התורה עניין מלחמת מדין שיצאו בני ישראל לנקום נקמת ה' במדין על זה שהחטיאו את בני ישראל בשיטים כמו שנאמר "נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים" (במדבר ל"א ב').

לבאר סמיכות פרשיות אלו זו לזו, שבוודאי לא לחינם נסמכה פרשת נדרים לפרשת מלחמת מדין, נקדים ונאמר. כידוע העולם מחולק לארבעה חלקים הנקראים דצח"מ. דהיינו דומם, צומח, חי ומדבר. האדם שהוא בדרגת 'מדבר', נמצא מעל כולם. ומותר האדם מן הבהמה זהו כח הדיבור שיכול לדבר וליצור קשר עם הסביבה, וזהו ייחודו של האדם על פני כל הנבראים. וכמו שנאמר (בבראשית ב' ז') "ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה", ותרגם אונקלוס "לרוח ממללא" - היינו שהנפש המדברת של האדם נובעת מנשמת החיות שהקב"ה נפח בו, ואם האדם מקדש את פיו ומדבר דברים הצריכים בלבד אשר אין בהם כל סרך איסור - אזי הוא מתעלה ומתרומם מבהמיותו ונעשה בריה ושמה אדם. אך אם האדם מזלזל בכוח זה ומטמא את פיו ואת רעיוניו, הרי שאינו עדיף מבהמה לפי שהוא לא מנצל כוחו, ואדרבה נעשה גרוע ממנה, שלכל הפחות הבהמה אינה מדברת כלל ושתיקה הרי שווה זהה, ולעומת זאת לאדם יש את הפה שיכול להתקדש בו, ולמרות זאת נשאר בפחיתותו, ואין לך גרוע מזה.

והגר"א ב"אבן שלמה" מבאר מדוע האדם אוהב ומשתוקק לדבר דברים בטלים ואסורים, ומוצא בזה עניין וחשק גדול. ומבאר שם כיון שהפה ניתן לאדם ללמוד תורה, ובאותה שעה מתעוררת רוח ממרום של קדושה שידבר בפיו דברי קודש ויתקדש. ואם האדם לא משתמש בכח זה - אזי כח הדיבור אינו מתבטל ממנו, אך הוא מנותב ומופנה לאפיקים אחרים, לברות נשברים אשר לא יכלו המים. וכך האדם משתמש בכוחו זה לדבר דברים בטלים ואסורים. ומכאן שכל אדם שיש בו מידה מסוימת, עליו לדעת שהוא יכול להשתמש בה בהיפוך. כגון אדם שהוא כעסן, יש לו יכולת להיות נינוח ורגוע, אלא שהוא משתמש בהתעוררות שמלמעלה לטוב או לרע. וכן הוא הדבר לגבי כל המידות.

כיום בשם הדמוקרטיה המציאו מושג חדש והוא "חופש הדיבור", והכוונה שאדם רשאי לדבר ככל העולה על רוחו ומה שליבו חפץ. ועל כל אדם שהוא חפץ לדבר, יש לו יכולת מלאה לעשות זאת ללא כל הגבלה, ובשם זה מותר לבזות ולגנות בני אדם ואף לפרסמם בעיתונים וכתבות. וברור כי דעת תורה הינה ההיפך הגמור, שכן חלילה לו לאדם מחופש דיבור כזה, לפתוח פיו כלפי זולתו ללא רסן, כי "חופש" כזה מקנה לאדם חופשיות כניסה לגהנום בלבד. ובוודאי שעלינו לשמור לפינו מחסום ולקדש את פינו ולהיות אחראים לדיבורנו.

אבי מורי ועטרת ראשי, הרב הצדיק רבי משה אהרן פינטו זיע"א, היה נוהג להזהירנו בכל עת מצוא שדיבור הוא כמו שבועה, ואם היינו אומרים משהו ולא עומדים בו - היה אומר לנו "והלא נשבעתם" ... והגם שלא נשבענו. כל זאת בכדי להמחיש לנו את כח הדיבור עד כמה הוא חשוב ונשגב.

והנה בפרשת פינחס, מסופר כיצד יצאו בני ישראל לנקום נקמתם מאת המדינים, כיוון שהחטיאו אותם בעצתו של בלעם הרשע אשר אמר לבלק "לכה ואיעצך" (במדבר כ"ד י"ד). ואמרו חז"ל שאמר לו בלעם לבלק "אל-היהם של אלו שונא זימה", ובעצה זו עמדו והפקירו נשותיהם ובנותיהם, והכשילו את בני ישראל. לכן סמכה התורה פרשת נדרים לנקמת מדין, ללמדנו מהו כח הדיבור כאשר עושים בו שימוש לטוב או למוטב, שאדם אשר נדר נדר ואסר דבר על עצמו- הרי החפץ שאסר, נעשה אסור עליו בלאו גמור מדאורייתא. ואם לדוגמה נדר הוא שלא לאכול דבר מה מסוים, ולאחר מכן עבר על נדרו ואכלו- כאילו אכל איסור ממש, כמו בשר וחלב ונבלות וטרפות שהם לאו גמור מן התורה. ומכאן ניתן להבין משמעות כח הדיבור, שיכול ליצור מצב שבו יחול איסור מדאורייתא. ואדם שלא שומר פיו ולשונו אלא מזלזל בדיבורו ומפקיר את פיו להשתלח בכל דבר ובכל אדם, הרי יכול להגיע ולהידרדר לדרגתו של בלעם הרשע, אשר אף הוא ניתן לו כוח עצום בפיו ויכול היה לברך ולקלל, אך הוא נותר ברשעותו ולא התעלה מבהמיותו ובזבו את המתנה היקרה שקיבל ובמקום לקדש עצמו טימא וחטא והחטיא. על כן סמך הכתוב פרשת מדין לנדרים, כדי שכל אדם ידע וילמד מהי מעלת כח הדיבור. לחיוב - בנדרים, ולשלילה - בבלעם, שהיה כוחו בפיו וזלזל בפיו ונתן עצות רעות לבלק בפיו.

וכיון שכח הדיבור כה עצום וגדול, צייתה התורה להתרחק ממדין שטומאתם נבעה מעצת בלעם שנאמרה מפיו הטמא והחטיאה את ישראל ורבים חללים הפילה. ודבר זה עלינו לזכור בכל יום, והוא אחד מעשר זכירות ממש כמו זכרון עמלק ומחיותו, כך צונו לצרור את המדינים ולזכור עצת בלעם הרשע, לדעת את כח הדיבור עד היכן הוא מגיע, כפי שאנו אומרים "ומה שיעצו בלק ובלעם לעשות לאבותינו למען דעת צדקות ה'".

מכאן למדים שהקשר בין פרשת נדרים לפרשת מלחמת מדין, הוא שידע האדם עד כמה גדול כוחם של דיבורים, שהרי דברי בלעם ועצותיו וברכותיו הם בבחינת חולין תוצאותיהם היו חמורות שגרמו הרס וחורבן לבני ישראל לדורות, עד שצריך תמיד לזכור אותם. ולכן האדם צריך להיזהר שלא יחל דברו, וקל וחומר שלא יחל את נדריו, וככל היוצא מפיו יעשה. ובדברי קדושה, תורה ותפילה אין מקום לשתיקה כי אם בדברי חולין בלבד, אשר בהם "שתיקה שווה זהב".

ויהי רצון שנוכח לנצור פינו ולשונונו מרע, ונקדיש את כח הדיבור אך ורק לתורה לתפילה ולקדושה, אמון ואמן.

»» המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il ««

פרשת מטות מסעי ב' מנחם אב תשע"ב

ירושלים	תל אביב	באר שבע	
19:08	19:24	19:24	הדלקת נרות
20:23	20:26	20:24	מוצאי שבת
21:06	21:11	21:11	רבינו תם

הילולא דצדיקא

- ב - רבי אהרן תאומים, מקראקא
- ג - רבי שמשון מאוסטרופולי, הי"ד
- ד - רבי שמשון בידרמן
- ה - רבי יצחק לוריא אשכנזי, האריז"ל
- ו - רבי משה עזרא מזרחי
- ח - המקובל רבי שמעון אגסי
- ח - הרב יצחק יוסף זילבר

מעניינא דיומא

על אלה אני בוכיה

ונשים.

בימי קדם, צער החורבן היה כה מוחשי וקרוב ללב, כך שכל יהודי הרגיש היטב את משמעות האבילות של ימי בין המצרים. האווירה ברחובות העיר היתה בימי בין המצרים בכלל ובתשעת הימים בפרט, טבולה באוירת קדרות ויגון. האבילות מילאה את חיי היום יום מנער ועד זקן טף

וי לשכינתא בגלותא

רבי איצלה מוואלז'ין הלך פעם באישון לילה בפטרבורג ושמע קול בכי. בין הבכי שמע קול האומר: "וי לשכינתא בגלותא!" הלך רבי איצלה בעקבות הקול וראה חיל יהודי עומד על משמרתו ואומר תיקון חצות. פרץ רבי איצלה בבכי ואמר, אין ספק שמקום זה התקדש! ואכן נודע שלימים נבנה בית מדרש על אותו מקום. (לקט רשימות ביהמ"ק עמ' פ"ח)

מה נדברנו עליך?

זכורני בימי נעורי, הייתי ילד קטן, ונכנסתי בימי המצרים בין י"ז בתמוז לתשעה באב לבית הכנסת הגדול בשעה שטים אחרי חצות היום, מצאתי בית כנסת מלא אנשים יושבים על הארץ ועורכים תיקון חצות. מי היו אלו האנשים, סנדלרים חייטים ונגרים, אנשים פשוטים ידעו שיש לערוך תיקון חצות ולבכות על חורבן בית מקדשנו בג' השבועות של בין המצרים. כיום אין רואים זה בכלל, עכ"פ יכול להיות שבדבר זה אנו נאמר מה נדברנו עליך - בשעת חצות דברתם דיבורים אחרים במקום תיקון חצות על חורבן בית המקדש זהו "חזקו עלי דבריכם..." (לב אליהו שמות עמ' ק"י)

דמעות מאין הפוגות

באחד הפעמים כששהה ה"יחי יוסף" מפאפא בארה"ק, שבת את אחת השבתות בעיה"ק טבריה. בפניא דמעלי שבתא בעברו לפני התיבה לתפילת מנחה התפלל בדבקות כדרכו בקדש. כשהגיע לברכת ולירושלים עירך ברחמים תשוב, הושפלה קומתו באחת הרכין ראשו על גבי העמוד כשהוא גועה ומתייפח בבכי קורע לב ועיניו זלגו דמעות כנחל מאין הפוגות בלי יכולת לכלוא את המיית רגשותיו הגאותות בתוכו. (רשומים בשמך עמ' שי"ב)

שאלה מעיקה

הייתי רגיל אצל האדמו"ר מוהר"א מבעלזא זצוק"ל בהיותו שכן לבית אבא. כשנכנסו אליו היו צריכים להציג את עצמו. ההיכר שלי שאמרתי שאני נכד של רבי יעקב רוזנהיים. כל פעם ששמע שם זקני קם מכיסאו לכבוד הזכרת שמו.

הדבר היה פלא אצלו עד שסיפר לי אחד מהחסידים סיבת הדבר. כי הרבי מבעלזא היה פעם בנופש קיץ בעיירה ע"י פרנקפורט. בערב שבת חזון ביקר אותו רבי יעקב רוזנהיים ואמר לו שיש לו שאלה המעיקה על ליבו. מעיק לו כל שנה איך אפשר לקיים מצות "עונג שבת" בשבת חזון שהלב מלא צער על חורבן בית המקדש. הרבי התפעל מאד שזו דאגתו של רבי יעקב רוזנהיים ומאז הפליג בשבחו.

ראוי להרחיב הדיבור

וכאן מקום שראוי להרחיב בו הדיבור, אלמלא לא היה אלא עוון זה בדינו שאין מתאבלין על ירושלים כראוי די להאריך גלותנו, והיא בעיני הסיבה קרובה היותר גלויה עצומה וחזקה לכל השמדות הגדולות הנוראות אשר מצאונו בגלות, לפי שיצא אבל הלז מליבנו, שכחנו את ירושלים ולא עלתה על לבנו. כאשר יוכיח הנסיון ביחוד ביום תשעה באב המר, מי ומי מתאבל ונאנח על חורבן הבית ושמוות ארצנו כראוי ממעמקי הלב, כמה דמעות נשפכות על זאת... (סידור ר"י עמודין דלת ב' חלון ו' אות ט"ו)

קומו ונצעק אל ה'

ודע מה שכתב האר"י על מורנו הרב אברהם הלוי שהיתה דירתו בצפת, ובכל חצות לילה היה קם וסובב הרחובות של כל היהודים ונתן קולו בקול מר ואמר: אחינו בית ישראל. הלא ידוע לכם, שהשכינה בעוונותינו הרבים בגלות, ובית מקדשנו היה לשריפת אש, וישראל הם בגלות המר וסובלים יסורים ועינויים קשים ומרים, ואתם שוכבים על מטותיכם בהשקט ובטח? קומו ונצעק אל ה' אלוקינו אולי ישמע ה' את קול תפילתנו וירחם על עמו שארית פליטת ישראל! והיה החסיד צועק ולא נתן מנוחה לכל בני העיר... (קב הישר פרק צ"ג)

אתה דואג לשנים הבאות?

הרה"ק רבי משה מקוברין זצוק"ל שאל פעם אברך צעיר אחד ממה הוא מתפרנס. השיב לו האברך, כי יש לו הבטחה להיות סמוך חמש שנים על שולחן אביו וחמש שנים הבטחה על שולחן חותנו. "תאמין לי, אמר לו הרבי - כשאני רואה מי שמתקן את חלון ביתו שנשבר, מתפלל אני עליו, הלא "הנה זה עומד אחר כתלנו" קרובה ישועתנו לבא... ואתה דואג ומסדר עצמך לעשר שנים הקרובות!?" (אמרות משה עמ' ק"ג)

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

היתר באפי תלתא

יש אומרים שאם ראובן סיפר לשון הרע בפני שלשה, מותר לאותם שלשה לספר את הדבר לאחרים, כיון שבין כך הדבר עתיד להתפרסם. ובתנאי שלא יתכוונו לפרסם אלא יספרו במקרה. ויש אומרים שמותר רק אם השיחה התגלגלה בדרך אגב לנושא זה.

A valuable addition to our Torah series:

Kerem David
on Pirkei Avot in English

It is with great joy
that we proudly
present this new
addition:

Kerem David
on Pirkei Avot

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

כולנו חיים בזכות התורה

**"ונס שבנה רצח מכה
נפש בשגגה"** (במדבר
לה. יא)

להם, "לא את אבותינו כרת ה' את הברית הזאת כי אתנו אנחנו אלה פה היום כולנו חיים". מהו "כולנו חיים"? כיון שאתם נכנסים לבית המדרש ועוסקים בתורה, אתם ניצולים מן היצר שהוא מבקש להמיתכם, ותהיו צדיקים חיים, ולא רשעים מתיים.

ומעתה גם נבין מפני מה הפסיק משה רבינו במשנה תורה (דברים ד. מא) באמצע מעמד הר סיני ומתן תורה, והתחיל בענין ערי מקלט. לפי שכך אמר להם משה רבינו לישראל; עכשיו שפתחתי לפניכם השמים ושמי שמים, ואתם יודעים ידיעה ברורה שאין שם אלא אחד, והוא מצוה אתכם תורה ומצוות, וכיון שאתם מקדשים עצמכם תהיו ניצולים מן היצר. ואם תאמרו לי, האיך אתם יכולים להיות פרושים מן העולם הזה, שהוא כולו גשמי וחומרי, הרי ערי מקלט לפניכם, שהם רמז לבית המדרש, שהאדם נכנס בו ונמלט מיצר הרע שאין לו רשות ליכנס לשם, ובשעה שהוא נכנס לבית המדרש, הוא פורש עצמו מן העולם הזה,

וכשם שאצל הר סיני נעקר יצר הרע מלבם של ישראל (שהש"ר א, טו), כך כל הנכנס לבית המדרש ועוסק בתורה, מתוך שאין רשות ליצר הרע ליכנס לשם, הוא ניצול מידיו.

בספר משנה תורה בפרשת ואתחנן נאמר שם "ונס אל אחת מן הערים האל וחי". וקשה, שמשמע מן הפסוק שבשביל שנכנס הרוצח לאחת מערי המקלט הוא חי, והרי הוא יכול למות מיתת עצמו בעיר מקלט, ומה תלמוד לומר "וחי", והיה נכון יותר שיהא כתוב, "ונס אל אחת הערים האל, וימלט מיד גואל הדם"!

אלא כתבה תורה "וחי" כדי לומר לך, שכל הנכנס לבית המדרש הדומה לעיר מקלט, מובטח לו שהוא חי ואינו מת בידי יצר הרע, לפי שאין יצר הרע נכנס לבית המדרש כלל, ואין חי אלא צדיק, ואין מת אלא רשע, כמו שאמרו רבותינו (ברכות יח, ב) רשעים בחייהם קרויים מתיים, צדיקים במיתתם קרויים חיים. ואף משה רבינו אמר

מן המעין

שהרג את ישעיה.
יהויקים שהרג
את אוריה הנביא.
ישמעאל בן נתניה
שהרג את גדליה בן
אחיקם.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"ויכתוב משה את מוצאייהם למסעייהם" (לג. ב)

צריך לדעת מה מודיענו הכתוב במאמר זה, אם לומר שמשה כתבם, הלא כל התורה משה כתבה, והמסעות הכתובים בתורה מכלל התורה. עוד, היה לו לומר 'ויכתוב משה את מסעייהם'. עוד, למה חזר לומר 'ואלה מסעייהם' וגו', והלא כבר אמר 'אלה מסעי' וגו'. עוד, למה שינה; בתחלה הקדים לומר 'למוצאייהם', ואחר כך אמר 'למסעייהם', ואחר כך הקדים תיבת 'למסעייהם' לתיבת 'למוצאייהם'.

ונראה שהכתוב נתכוון להודיענו סדר כתיבת המסעות, שלא נכתבו ביום אחד אלא על זה הסדר, שהתחיל משה לכתוב בפנקסו במצות המלך מיום שיצאו ממצרים, על זה הדרך; יום שיצאו ממצרים כתב פסוק ויסעו בני ישראל מרעמסס וגו', ב' כתובים הבאים כאחד הכתובים לפנינו עד תיבת שפטים, וכשחננו בסוכות כתב פסוק ויסעו וגו' ויחנו בסוכות, וכשנסעו מסוכות כתב ויסעו מסוכות, וכשחננו באיתם כתב ויחנו באיתם. וכן על זה הדרך היה כותב כל מסע בזמנו, עד שהגיעו לערבות מואב, ואחר כך אמר ה' אליו שישדרם בתורה כדרך שהיו כתובים אצלו.

והוא מה שאמר הכתוב 'ויכתוב משה את מוצאייהם'. פירוש יום שיצאו ממצרים, והם ב' הכתובים מ'ויסעו מרעמסס' עד תיבת שפטים.

"לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" (ג. א)

לאחר האזהרה ש"לא יחל דברו", אם כן יתור לשון הוא לצוות "ככל היוצא מפיו יעשה".

אלא, פירש רבי יהודה אלבאז זצ"ל בספרו "שבות יהודה", שהפסוק מדבר בשני בני אדם; האחד נדר ליתן צדקה לעני, זהו נדר ששיך בו מעשה, ועליו ניתן לצוות ש"ככל היוצא מפיו יעשה". והשני, באדם שקיבל על עצמו בנדר להתענות כך וכך ימים, דלא שייך בזה עשייה כי אם 'שב ואל תעשה' - ועליו הוזהרו ש"לא יחל דברו".

"נחנו נעבר חלוצים" (לב. לב)

מן הראוי לצטט את דבריו החשובים של הגאון חיד"א, בספרו "נחל קדומים":

"א פסוקים מתחילים בנו"ן ומסימים בנו"ן, והם מועילים לבטל כשפים.

ובספר גימטריאות מתלמידי רבינו יהודה החסיד כתוב על קלף, מצאתי שכתב וז"ל; "א פסוקים שראשן וסופן נו"ן, אין סמ"ך בתוכן - שהקורא אותן מברח השטן ממנו.

"והקרייתם לכם ערי מקלט" (לה. יא)

המילה "רוצח" מוזכרת בפרשת ערי מקלט י"ז פעמים - ואפשר לומר שהוא כנגד י"ז פעמים שמצינו בתנ"ך הריגה במזיד שלא כדין, וכמעט כל הרוצחים הללו נענשו ונהרגו. כפי שמונה אותם בספר "טעמא דקרא":

קין שהרג להבל. אבימלך בן גדעון שהרג לשבעים אחיו. שאול שהרג לנוב עיר הכהנים. הגג העמלקי שהרג את שאול. רכב ובענה שהרגו את איש בושתי. יואב שהרג את אבנר ועמשא. אבשלום שהרג את אמנון אחיו. אחאב שהרג את נבות. איזבל שהרגה את נביא ה'. יהורם שהרג את אחיו. יואש שהרג את זכריה הנביא. יזכר ויהוובד עבדי יואב שהרגו את יואש. מנשה

ארזי הלבנון

לדמותם של חכמי ישראל

הגאון רבי שמעון אגסי זצ"ל

המקובל רבי יהודה פתייה זצ"ל. לאחר שהפתרון לשאלת אסון השכול, נמצא על ידי חכם יוסף חיים בתורת הגלגול, העמיק רבי שמעון את לימודו בנושא. הוא חיבר פירוש נרחב על ספר "שער הגלגולים" שכתב רבי חיים ויטל תלמידו של האר"י זיע"א. שמו של הספר נקבע על זכר בנו החתן שלא זכה להקים בית בישראל "בני אהרן".

באותה התקופה גדלה השפעתה של הרוח האירופית בעיקר בתחום ההשכלה. הממשלה העות'מאנית הקימה בתי ספר, וחברת כ"ח הקימה את "אליאנס". כל אלה קרצו לאנשי הקהילה, ואחת מתוצאות הלוואי הייתה - מספר הולך וקטן של לומדי תורה ורבנים. רבי שמעון עומד בפרץ ויוזם מספר פעולות שיעצרו את הרוחות הרעות שנשבו בקרב בני הקהילה. כך למשל הוא פונה לחברו הנגיד מאיר אליהו ומבקש ממנו להקים ישיבה מיוחדת להכשרת רבנים ולפרנס את הלומדים בה.

למשפחה סוחרים שהיגרה מפרס, התייחס הגאון רבי שמעון אגסי זצ"ל, מגדולי חכמי בבל בדור האחרון, ומי שהעניק חמה בקומתו בתורת הארז"ל ובסוד גלגולי הנשמות, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בספריו הנודעים "בני אהרן", "שם משמעון", "יסודי התורה", ועוד.

באותה שנה הייתה שנה נוספת של בצורת, שגרמה להאטה גדולה בעסקי המסחר. רבי שמעון נקרא לקרוע את רוע הגזרה, וביום ג' ט' באדר תרע"ג דרש בבית הכנסת הגדול דרוש שנמשך כארבע שעות. הייתה זאת דרשה מרשימה שזעזעה רבים מבין מאזיניה, ובעקבותיה נפתחו הלבבות ורבים מבני הקהילה שבו בתשובה שלימה. ההתעוררות הביאה למפנה מבורך: ארובות השמים נפתחו וגשמי ברכה ירדו בשפע.

פטירתו (בערב פרוץ מלחמת העולם הראשונה) היתה אבידה קשה לקהילה הבגדאדית ולעולם היהודי כולו. כך מעיד חברו הנאמן רבי יהודה פתייה בהקדמה לספרו "בית לחם יהודה": "ונה בעירנו בגדאד היו לנו שניים כרובים זהב הסוככים על העיר מבית ומחוץ, והמה אשר היו לנו לחומה ולמחסה ביום זעם. הראשון, ח"ר יוסף חיים זצוק"ל, והשני הרב הגאון שמעון אהרון אבא בר אבא אגסי זצוק"ל. אשר שני צדיקים אלו והמה בזכותם וצדקתם היו מגינים על העיר. אפס כשנלקח ח"ר יוסף חיים ז"ל, התחילה העיר להיות צולעת מהלכת על רגל אחת, והתחילו הצרות לבוא, כי אחרי קבורתו נלקחו בחורי ישראל לעבודת צבא מלך ישמעאל ללמדם סדר המלחמה. והיינו מתנחמים בח"ר שמעון אהרון זצ"ל, וכל העם ענו אחריו עוד לא אבדה תקוותינו. ובהסתלק גם ח"ר שמעון ז"ל, אז כבה מהעיר גם השביב האחרון. יוסף איננו ושמעון איננו, והייתה עת צרה ליעקב, כי בליל פטירת הרב שמעון ז"ל, בבוקר השכם נדבקו מודעות אדומים מטעם המלך, ובתוך המודעות מצויר חרב אדום לאות מלחמה ממלכה בממלכה, ללמדך שזכות חכמת האמת שהיו עוסקים בה, הם אשר היו עומדים למגן וצנינה נגד מידת הדין.

בעידוד הוריו לא הצטרף הנער שמעון לעסק המשפחתי, ופנה ללימודי קודש וזכה ליצוק מים על ידי ראש גולת בבל הגאון רבינו יוסף חיים זיע"א, בעל ה"בן איש חי". בספריו, מזכירו הבן איש חי פעמים רבות בכינוי "מהרש"א", והוא מצטט את התכתובות ההלכתיות שהיו ביניהם. חרף צרותיו המעיקות והאסונות שסבבו את ראשו, לא פסק לימוד התורה מפיו, ובעסק התורה מצא רבי שמעון נחמה. כך אירע לאחר ששיכל את שני בניו (מנשה ומאיר ששון חי) בשיא פריחתם, ביקש להפיג את צערם ולהרבות בשמחה, ואירס את בנו הבכור ר' אהרן שהיה אז כבן ט"ז שנה. וכך מספר אביו בזיכרונותיו:

"בסוף שבט עברה עליו מחלה קלה ואמרנו אין רע, אך בין כה וכה תקפה עליו מחלתו מיום ליום. דפקתי על שערי רחמים, שפכתי שיחה, דרשתי סליחה, וחברי חכמי הישיבה עזרו על ידי בבקשות ותחינות על קבר מו"ר חכם רבי יצחק, ח"ר מרדכי, ח"ר ששון זצ"ל ושאר קדושים אשר בארץ המה. התפלשתי באפר, רוויתי ארץ מזרם דמעה, הרטבתי הרים, קראתי לשמים מעל בתפילה ותחנונים, וכל השערים ננעלו ואל סתם תפילתי, ועד כניסת הארת ליל פורים נשמתו יצאה בטרה באותה הארה, ורוחו הנאמנה עזבה את בית חמרה ושב אל האלהים אשר נתנה. הרגע האיום והנורא ההוא חרוש על לוח ליבי באותיות של דם, עד נצח לא אשכחנה, ומידי דברי בו יחרד לבי, פלצות תבעתני וכוחי יעזבני..."

האסון של מות הבן אהרון, והדרך שבה מצא הבנה לסיבת אסון זה, הובילה את רבי שמעון להעמקת יתר בתורת הנסתר, יחד עם חברו

"להגדיל תורה ולהאדירה"

ההמשטרה המקומית היתה דואגת לו ל'מלון' בתא המעצר. הוא שוטט בשוק ולא ידע את נפשו מרוב דאגה וצער, עד שלפתע נצנץ במוחו רעיון; הוא החל לומר בקול רם "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד", ולא פסק מלחזור על פסוק זה פעם אחר פעם בשוטטו בין הדוכנים. לפתע שמע את אחד הזקנים המוכרים עונה: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד". הם לא הבינו זה את שפת זה, אבל היה להם מכנה משותף ושפה משותפת - שפת התורה והתפילה. וכך מצא אותו משגיח שליט"א מלון ומקום מסתור, שם ישב עם מארחו ולמד תורה שהייתה לשפתם המשותפת, הגם שבשפת הדיבור הרגילה, הם לא ידעו לדבר זה עם זה.

תורתנו הקדושה, מלבד היותה נשמת אפו של העם היהודי, דם החיים ותורת החיים שזורמת בעורקי הרוח של האומה, היא גם הדבק המלכד בין יוצאי תפוצות שונות, שוכני ערים שונות, ועד לשכנים המתגוררים באותו הבנין. המכנה המשותף לכולם, או ליתר דיוק כמעט לכולם, זוהי התורה הקדושה ובמיוחד לימוד התורה בסדר "דף היומי" שאותו יזם וחולל רבי מאיר שפירא זצ"ל מלובלין. כולם יחד וכל אחד לחוד, מתבשמים מניחות סברותיהם של אב"י ורבא, מעומק פירושם של רבותינו בעלי התוספות ומחריפותו של רבי עקיבא איגר. לכולם יש נושא משותף שאפשר לדבר עליו יחד בהמתנה לאוטובוס, במהלך הטיסה, בקופת חולים ובשעת ההפסקה במקום העבודה. לדבר בלימוד, להפרות איש את רעהו ולחוש הנאה מעין העולם הבא כאן בעולם הזה.

כך סיפר על עצמו אחד מגדולי המשגיחים בדורינו; היה זה בעת שברח מאימת המשטר הקומוניסטי ונמלט לאחת מערי הרפובליקות האסייתיות של בריה"מ לשעבר. הוא כמובן לא הבין את שפת המקום, ובגלל הדת המוסלמית השולטת במדינה, גם התקשה לזהות מיהו יהודי ומיהו אינו יהודי. כולם היו חבושים בטורבן ובגלימות הארוכות, ועטורים בזקנים. להשתכן במלון לא היה לו כסף, ואם הוא לא היה מוצא מקום לינה, הרי

